

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **P. L.**, bytom Ž. v súčasnosti U., zastúpený JUDr. P. Peružekom, advokátom, so sídlom v Hlohovci, Radlinského č. 1 proti odporcovi **J. B.**, bytom P. **o zaplataenie 3.319,39 Eur s príslušenstvom a ospravedlnenie**, vedenej na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6 C 345/2008, na dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. novembra 2009 sp. zn. 9 Co 240/2009 a na dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 22. januára 2011 sp. zn. 23 Co 148/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. novembra 2009 sp. zn. 9 Co 240/2009 **o d m i e t a .**

Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 22. januára 2011 sp. zn. 23 Co 148/2010 a uznesenie Okresného súdu Piešťany z 5. februára 2010 č. k. 6 C 345/2008 – 133 **z r u š u j e .**

O d ô v o d n e n i e

I. Okresný súd uznesením z 10. júna 2009 č. k. 6 C 345/2008 – 108 odňal navrhovateľovi priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v konaní vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6 C 345/2008 (pôvodne pod sp. zn. 6 C 111/2004) a to so spätnou účinnosťou. Ďalším výrokom navrhovateľovi neustanovil zástupcu z radov advokátov. Rozhodol tak z dôvodu, že po priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov došlo zmene pomerov navrhovateľa, ktoré neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Zároveň poukázal na to, že sám navrhovateľ sa vlastným protiprávnym konaním dostal do nepriaznivého finančného stavu.

Krajský súd na odvolanie navrhovateľa uznesením z 30. novembra 2009 sp. zn. 9 Co 240/2009 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Stotožnil sa s odôvodnením súdu prvého stupňa a poukázal na to, že navrhovateľ bol odsúdený na trest odňatia slobody nepodmienečne na doživotie a žalobný návrh smeruje voči spoluväzňovi a spolupáchateľovi. V čase rozhodovania navrhovateľ pracoval a na konte mal sumu 226,91 Eur.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ. Prípustnosť dovolania odôvodnil tým, že rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a tým bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Za postup odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom treba považovať aj vydanie uznesenia, ktorým nebolo vyhovené návrhu účastníka na oslobodenie od súdnych poplatkov, ak záver súdov a tejto otázke nie je správny ako v posudzovanom prípade, kedy súdy najprv priznali oslobodenie od súdnych poplatkov a neskôr bez relevantného dôvodu odňali. Nesprávnym posúdením podmienok pre odpustenie poplatkovej povinnosti môže byť účastníkovi znemožnené právo na súdnu ochranu. Pri aplikácii nie je významné, za akých okolností došlo k vzniku sporu, či predmet sporu súvisí s udalosťami spojenými s osobou navrhovateľa (jeho odsúdením na trest odňatia slobody na doživotie) resp. voči komu návrh smeruje. Podľa § 138 ods. 1 O. s. p. pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je potrebné splnenie dvoch podmienok, a to nepriaznivá finančná situácia a pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa. Nesprávne rozhodol odvolací súd ak potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v žiadosti navrhovateľa o ustanovenie zástupcu v zmysle § 30 O. s. p. Ďalej namietal nepreskúmateľnosť a nepresvedčivosť rozhodnutí oboch súdov. Žiadal dovolací súd, aby rozhodnutia oboch súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti

uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolateľom napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky niektorého z nich, preto jeho dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ vady uvedené pod § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. nenamietal a ich existencia v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom nižších súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť pred nimi konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Navrhovateľ videl vadu tejto povahy v nepreskúmateľnosti rozhodnutí oboch nižších súdov.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej „dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O. s. p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých

je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však *nemusí* dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolací súd postačujúco odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým nadviazal na rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktoré ako vecne správne potvrdil. Podľa dovolacieho súdu nižšie súdy dostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia; ich zdôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozhodnutie (§ 157 ods. 2 O. s. p., § 167 ods. O. s. p.), je v ňom vysvetlené, z ktorých skutočností pri rozhodovaní vychádzali aj ako vec právne posúdili. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvého stupňa a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť

rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; takýto prístup reflektuje aj ostatne citovanú judikatúru ESLP.

Odvolačí súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia uzavrel, že z dôvodmi napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa a jeho právnym posúdením sa stotožnil, preto v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. ho potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, keďže je založené na rovnakých dôvodoch, aké uviedol vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa, ktorý sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných zákonných ustanovení a nepoprel ich účel a význam, podajúc postačujúcu odpoveď na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany v tejto právnej veci. Na tomto závere nič nemení to, že navrhovateľ s takouto odpoveďou je nespokojný, snaží sa ju relativizovať a spochybniť. Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že nižšie súdy neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek navrhovateľa. Tým ale nemohlo dôjsť k porušeniu práva navrhovateľa na spravodlivý súdny proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Podľa § 138 ods. 1 O. s. p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 2 O. s. p. priznané oslobodenie súd kedykoľvek za konania odníme, prípadne i so spätnou účinnosťou, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že pomery účastníka oslobodenie neodôvodňujú, prípadne neodôvodňovali.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že súd môže priznané oslobodenie od súdnych poplatkov odňať iba v dvoch prípadoch: jednak vtedy, keď došlo k zmene pomerov u oslobodeného a následkom tejto zmeny prestáva byť oslobodenie odôvodnené, a jednak

vtedy, keď súd dodatočne zistí, že pomery účastníka boli už v čase priznania oslobodenia iné, než z akých vychádzal súd pri priznaní oslobodenia.

Toto ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku slúži na to, že ak sa zmenia okolnosti, z ktorých súd pri rozhodnutí o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov vychádzal, môže oslobodenie rozhodnutím odňať, a to i spätne, pričom dôvodom na odňatie oslobodenia nie je len zmena v hodnotení pomerov účastníka konania alebo zmena názoru súdu na to, či ide o svojvoľné alebo zrejme neúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pokiaľ je teda plne v kompetencii všeobecných súdov zhodnotiť zákonom ustanovené predpoklady na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, je z rovnakého hľadiska nutné, aby všeobecné súdy mohli až do právoplatného skončenia konania pri zistení nových okolností, resp. ich zmeny, rozhodnúť o odňatí takéhoto oslobodenia aj so spätnou účinnosťou. Je teda zrejmé, že zákonodarcom zvolené riešenie možno posúdiť ako proporcionálne a vyvážené.

Navrhovateľ sa žalobným návrhom doručeným súdu prvého stupňa 14. októbra 2003 domáha aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť mu 3.319,39 Eur, ako aj povinnosť ospravedlniť sa mu za porušenie jeho práv v presne stanovenom znení uvedenom v písomnom návrhu.

Navrhovateľ podaním z 13. júla 2004 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodov, že je vo väzbe, je bez akéhokoľvek príjmu a ani nepoberá žiadnu peňažnú výpomoc ani sociálne dávky.

Súd prvého stupňa po zistení majetkových pomerov navrhovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie v zmysle § 169 ods. 2 O. s. p. neodôvodnil.

Súd prvého stupňa uznesením z 10. júna 2009 č. k. 6 C 345/2008 – 108 odňal navrhovateľovi priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v konaní vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6 C 345/2008 (pôvodne pod sp. zn. 6 C 111/2004) so spätnou účinnosťou. Ďalším výrokom neustanovil navrhovateľovi zástupcu z radov advokátov. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v čase rozhodovania o žiadosti navrhovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov bol tento vo výkone väzby, bez príjmu a nebol zaradený do pracovného procesu. V čase rozhodovania o odňatí oslobodenia

od súdnych poplatkov navrhovateľ na základe rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. januára 2007 č. k. 1 T 1/2005 bol uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, 2 písm. a/, b/ Trestného zákona a trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, za ktoré trestné činy mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Navrhovateľ je od 11. marca 2008 pracovne zaradený v Ústave na von trestu odňatia slobody. Navrhovateľ mal k 30. decembru 2008 uhradené všetky pohľadávky. Vzhľadom na tieto nové skutočnosti zistil, že pomery navrhovateľa sú iné ako boli v čase priznania oslobodenia od súdnych poplatkov.

So zreteľom na uvedené došiel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

V súvislosti s námietkou navrhovateľa, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu otázky dôvodnosti a opodstatnenosti dovolania (t. j. danosti dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), pokiaľ nedospeje k záveru, že dovolanie je procesne prípustné. V prejednáwanej veci pri skúmaní otázky prípustnosti dovolania bolo zistené, že tento opravný prostriedok žalobcu nesmeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustný (nie je podaný proti žiadnemu z rozhodnutí uvedených v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., v dovolacom konaní nevyšli najavo procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. a nepreukázala sa žalobcom tvrdená existencia procesnej vady uvedenej v § 237 písm. f/ O. s. p.).

II. Okresný súd uznesením z 5. februára 2010 č. k. 6 C 345/2008 – 133 konanie zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak z dôvodu, že navrhovateľ po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým mu bolo odňaté oslobodenie od súdnych poplatkov a po riadnom zaslaní výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za návrh, tento nezaplatil.

Krajský súd na odvolanie navrhovateľa uznesením z 21. januára 2011 sp. zn. 23 Co 148/2010 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.- Odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Konštatoval, že, že rozhodnutie o odňatí oslobodenia od platenia súdnych poplatkov je právoplatné. Následný postup súdu prvého stupňa bol správny, ak vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh. Navrhovateľ v určenej lehote súdny poplatok nezaplatil.

Navrhovateľ aj voči tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie. Prípustnosť dovolania aj v tomto prípade odôvodnil tým, že rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a tým bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Toto právo má každý, teda i ten, kto nemá finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku. Preto aj keď zákon stanovuje povinnosť uhradiť súdny poplatok ako podmienku pri uplatňovaní práva v občianskom súdnom konaní, súčasne upravuje aj lehotu na jeho uhradenie. V danom prípade okresný súd vyzval navrhovateľa výzvou doručenou 30. decembra 2009 na zaplatenie súdneho poplatku. Výzva, ako aj následné uznesenie o zastavení konania v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu je v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch, nakoľko zákonná lehota na zaplatenie súdneho poplatku v zmysle § 13 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch uplynula 14. októbra 2006. Uplynutím zákonnej trojročnej lehoty súd už nemal právne opodstatnenie vyrubiť navrhovateľovi súdny poplatok. Žiadal aby dovolací súd rozhodnutia oboch súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238

ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolateľom napadnuté uznesenie ale nevykazuje znaky niektorého z nich, preto jeho dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. prípustné nie je.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ vady uvedené pod § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. nenamietal a ich existencia v dovolacom konaní ani nevyšla najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom nižších súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť pred nimi konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Navrhovateľ videl vadu tejto povahy v tom, že súd prvého stupňa zastavil konanie pre nezapletenie súdneho poplatku za návrh, napriek tomu, že v zmysle § 13 ods. 1 zákona

č. 71/1992 Zb. súd už súdny poplatok za návrh nemohol vyrubiť a odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. je aj taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. poplatok alebo doplatok poplatku nemožno vyrubiť po uplynutí troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným.

Navrhovateľ podal žalobný návrh na súd 14. októbra 2003, kedy mu vznikla aj poplatková povinnosť zaplatiť za návrh súdny poplatok. Vzhľadom na § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. súd mohol vyrubiť súdny poplatok do 31. decembra 2006. Súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh výzvou z 21. decembra 2009. Navrhovateľ súdny poplatok za návrh nezaplatil, súd prvého stupňa preto uznesením 5. februára 2010 konanie zastavil. Odvolací súd na odvolanie navrhovateľa uznesenie súdu prvého stupňa uznesením z 21. januára 2011 potvrdil.

Vzhľadom na uvedené vyššie súd po 31. decembri 2006 nemohol už súdny poplatok za návrh vyrubiť. Ak teda konanie súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 veta prvá zákona

č. 71/1992 Zb. zastavil a odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil išlo o vadný procesný postup oboch súdov.

Vzhľadom na to, že v konaní na odvolacom súde došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p., zrušil Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislava 27. januára 2016

JUDr. Mária Š r a m k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Vanda Šimová